

ТЕОРЕТИКО –ПРАВОВА СУТНІСТЬ ПОНЯТЬ ПРАВА І СВОБОДИ ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА

Усвідомлення людиною своєї свободи, можливості реалізувати свої права нерозривно пов'язане з конкретними умовами, які склались у певному суспільстві, що обумовлює потребу з'ясування сутності «прав і свобод людини та громадянина». Так, для чіткого визначення правового статусу людини і громадянина важливо дійти висновку до визначеності розуміння понять «права» і «свободи». Як вказує П. М. Рабінович співвідношення між цими категоріями наступні: Термін «право» означає міру можливої поведінки людини, здійснення тих або інших дій, закріплених у нормативно-правових актах, тобто це більш чітка категорія і варіанти його визначені в юридичних актах. У своїй основі право громадянина є завжди правом на те, що потрібно людині, на що вона претендує або те, що закон їй надає, чим закон її забезпечує, що служить інтересам людини, задоволенню її потреб. Термін «свобода» – це можливість користуватись і розпоряджатись тим або іншим соціальним благом, цінністю, задовольняти власний інтерес або якусь життєву потребу таким чином, аби не порушувати права інших людей. Разом з тим аналіз конституційного законодавства, вказує на те, що термін «свобода» - більш широке поняття і може мати багато варіантів здійснення [1]. Як зазначає Л.А. Луць, принципової відмінності в соціальному і юридичному значенні між цими поняттями немає. Спільність вищевказаних понять полягає в тому, що вони відображають людські можливості. Крім того, за своєю юридичною природою права і свободи ідентичні.. Свобода розуміється як конкретне соціальне становище людини або людей у їх взаємовідносинах з державою [2]. При цьому, поняття «права» і «свободи» вживаються разом з поняттями «людина», «особистість», «громадянин». Що тісно пов'язані між собою. Але мають і відокремлюючі ознаки. Людина – істота соціальна, її якості можуть проявлятися лише у суспільстві. Особистість – це передусім соціальний тип людини, і в той же час – це і конкретна людина, зі своєю індивідуальністю та неповторністю. [2] Поняття «громадянин» передбачає вивчення особистості у її відношенні до держави і права. Отже, права людини – це істотні, невідчужувані права. Які належать їй від народження. Права громадянина – це права, які регулюють сферу відносин індивіда з державою, у якій він розраховує не тільки на відмежування своїх прав від незаконного втручання, але й на активне сприяння держави в їх реалізації.

1. П.М. Рабінович *Теорія держави та права навч. пос. – Львів-2000, 225 с.*
2. Л.А. Луць *Сучасні правові системи світу навч. пос.- Львів-2003, 340 с.*